

2.10.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 2.10.2019

Aika keskiviikko 2.10.2019 klo 9.30–12
Paikka Kansalliskirjasto, Päärakennus, Yliopistonkatu 1, 2. krs, C222, Fabiania-kokoushuone
Läsnä Riitta Pyykkö, vararehtori, Turun yliopisto, puheenjohtaja
Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut
Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT
Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus
Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jukka Määttä, rehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu
Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto
Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto
Tapani Sainio, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sirpa Suonpää, johtava asiantuntija, tietopalvelu, Luonnonvarakeskus
Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi
Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto

Poissa

Asiantuntijat Iina Peltonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib, sihteeri
Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Toni Vesterinen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Timo Vilén, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib

Esittelijä Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat.

Hyväksyttäneen esityslista.

Tiedoksi ed. kokousten 2019/2 ja 2019/2b hyväksytyt pöytäkirjat (Liitteet 1 ja 2).

Päätös:

2. Ohjausryhmän kokoonpano

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ehdottaa, että FinELibin ohjausryhmää vahvistetaan yliopistorehtoreiden edustajilla. Unifi esittää Kansalliskirjaston johtokunnalle yliopistojen edustuksen kasvattamista FinELibin ohjausryhmässä kahdella henkilöllä (mies- ja naisedustaja).

Esitys:

2.10.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Ohjausryhmä esittää Kansalliskirjaston johtokunnalle, että FinELibin ohjausryhmää kasvatetaan kahdella yliopistorehtoreiden edustajalla (mies- ja naisedustaja).

Päätös:

3. FinELibin kustannustenjakomalli

FinELibin ohjausryhmän kokouksessa 2/2019 päätettiin, että FinELib-toimisto selvittää seuraavaa ohjausryhmän kokousta 3/19 varten kolmen kustannustenjakomalliaineiston (Sage, Emerald, Wiley) osalta kustantajan organisaatiokohtaiset hinnat ja FinELibin kustannustenjakomallin mukaiset hinnat. Tämän aineiston perusteella ohjausryhmä voi päättää, jatketaanko konsortion kustannustenjakomallin käyttöä vai ei.

FinELib-konsortion käytössä olevan kustannustenjakomallin periaatteet on sovittu vuonna 2002. Kustannustenjakomallin tavoitteena on ollut jakaa tietyn aineiston kustannukset konsortion sisällä oikeudenmukaisesti. Mallia on sovellettu erityisesti kokotekstiaineistoihin, joiden hinta perustuu lehtien tilauskantaan.

Mallia valmisteli FinELibin jäsenkirjastoista valittu työryhmä. Työryhmä laati kustannustenjaon yleiset periaatteet (tasapuolisuus, perustuu faktoihin, yksinkertaisuus ja läpinäkyvyys, aineistot kunkin organisaation tarpeen mukaan). Kustannustenjakomalli perustuu organisaation käyttäjälukuun ja aineiston käyttötilastoihin (Liite 3).

Tällä hetkellä FinELibin kustannustenjakomalli on käytössä neljässä aineistossa: Sage, Wiley, Springer ja Emerald. Muiden lehtipakettiaineistojen hinnat määräytyvät kustantajan hinnoittelun mukaisesti.

Ohjausryhmä ottaa kantaa kustannustenjakomalliin soveltamisesta seuraavista näkökulmista:

- lehtipakettiaineistot, joiden sopimuskausi päättyy vuoden 2019 lopussa ja joihin nyt sovelletaan kustannustenjakomallia
- lehtipakettiaineistot, joihin tällä hetkellä sovelletaan kustannustenjakomallia ja joiden sopimuskausi päättyy vuoden 2020 lopussa
- lehtipakettiaineistot, joihin tällä hetkellä ei sovelleta kustannustenjakomallia ja joiden sopimuskausi päättyy vuoden 2020 lopussa
- lehtipakettiaineistot, joissa lehtikokoelmaan pääsyn lisäksi neuvotellaan tutkijoille oikeus julkaista artikkelinsa avoimena
- kustannustenjakomallin tarve siinä vaiheessa kun valtaosa lehtipakettien artikkeleista on avoimia julkaisuja
- julkaisujen osuus organisaatioiden rahoitusmallissa.

Liitteenä kustannustenjakomallilaskelmat sekä aineistokohtaiset yhteenvedot (Liitteet 4.1.a - 4.5.b)

Esitys:

Arja Tuuliniemi ja Toni Vesterinen esittelevät. Niiden lehtipakettiaineistojen osalta, joista neuvotellaan syksyn 2019 aikana esitetään, että tulevalla sopimuskaudella tilausmaksun osuus jaetaan FinELibin kustannustenjakomallilla ja avoimen julkaisemisen kustannukset jaetaan organisaatioiden julkaisujen suhteessa. Vuonna 2020 neuvoteltavien lehtipakettiaineistojen osalta ohjausryhmä päättää, sovelletaanko lehtipaketteihin kustantajan hinnoittelua vai jaetaanko kustannukset konsortion kesken. Jos kustannukset jaetaan konsortion kesken,

2.10.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

ohjausryhmä nimittää valmisteluun työryhmän ja linjaa, mitä aineistoja valmistelu koskee ja mille ajanjaksolle mallia suunnitellaan.

Päätös:

4. OpenAPC-projekti

Esitys:

Timo Vilén esittelee openAPC-projektin tilannekatsauksen (Liite 5). Ohjausryhmä keskustelee esittelystä.

Päätös:

5. Uusien aineistojen valinta

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 2/2019, että uusia aineistoja otetaan konsortiohankintaan vain konsortion palvelusopimuksessa määritellyn uusien verkkoaineistojen valintaprosessin kautta (kokouksen pöytäkirja kohta 3.). Ohjausryhmän päätöksen vuoksi valintaprosessi ulotettiin koskemaan nyt myös pilotoitavia aineistoja ja aineistojen laajennuksia. Aiemmin konsortio on voinut pilotoida tai liittää konsortion jäsenten tarjouksiin tämältyyppisiä aineistoja ilman valintaprosessia.

Kategoriassa 'Tietokantojen lisääminen vuodelle 2020 uusinnassa oleviin sopimuksiin' tuli aineistoihin 37 mainintaa, 'Full OA –projektissa' –kategoriaan tuli 66 mainintaa ja 'transformatiivisiin OA-sopimuksiin' mainintoja tuli 20. (Liite 6a.)

Esitys:

Iina Peltonen esittelee uusien aineistojen valintatilanteen (Liite 6b).

Ohjausryhmä päättää, mitä aineistoja otetaan pilotointiin ja mistä aineistoista lähetetään kirjastoille tarjoukset. Esitetään, että aineistoja voidaan pilotoida projekteissa ilman erillistä aineistohankintaprosessia ja että tarjoukset tuoteperheeseen uusista tuotteista voidaan lähettää konsortiolle ilman erillistä aineistohankintaprosessia.

Päätös:

6. Aineistohankintatilanne

Esitys:

Arja Tuuliniemi kertoo aineistohankintatilanteesta.

Päätös:

7. Muut asiat

8. Tiedotusasiat

2.10.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

8.1. FinELibin tulevaisuuden linjaukset 2021-2030

FinELibin nykyinen strategiakausi päättyy vuoden 2020 lopussa. FinELibin tulevaisuuden linjauksia varten on perustettu projektiryhmä, jossa on edustettuina sekä FinELibin että Finnan asiakkaita. Linjauksien määrittelyyn osallistuvat myös FinELibin ohjausryhmä ja Finnan konsortioiryhmä. Tulevaisuuden linjauksista on pidetty kaksi työpajaa, joihin on kutsuttu projektiryhmä, Finnan konsortioiryhmä sekä FinELibin ohjausryhmä. 19.9.2019 pidetyn työpajan kooste tulee konsortion kommentoitavaksi lokakuussa. Tässä yhteydessä järjestetään konsortiolle webinaari, jossa siihen saakka tehtyä työtä voi kommentoida. Aikataulun mukaan linjaukset valmistuvat vuoden 2019 loppuun mennessä. Samaan aikaan uusitaan Helsingin yliopiston ja Kansalliskirjaston strategiat.

9. Seuraava kokous

10. Kokouksen päättäminen

LIITTEET

Liite 1. Kokouksen 2019/2 pöytäkirja verkkodokumenttina,

https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/Ohjausryhma_poytakirja_02_2019.pdf?version=1&modificationDate=1562334443742&api=v2

Liite 2. Kokouksen 2019/2b pöytäkirja verkkodokumenttina,

https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/Ohjausryhma_poytakirja_02b-19.pdf?version=1&modificationDate=1562334574787&api=v2

Liite 3. Vuonna 2002 hyväksytty kustannustenjakomalli

Liite 4.1.a Wiley Tilausmaksu ja kustannustenjakomalli

Liite 4.1.b Wiley Kustannustenjakomalli, tilausmaksu ja julkaisumaksu

Liite 4.2.a Sage Tilausmaksu ja kustannustenjakomalli

Liite 4.2.b Sage Kustannustenjakomalli, tilausmaksu ja julkaisumaksu

Liite 4.3.a Springer Compact Kustannustenjakomalli ja vertailu

Liite 4.3.b Springer Compact Kustannustenjakomalli, tilausmaksu ja julkaisumaksu

Liite 4.4.a Emerald vertailu

Liite 4.4.b Emerald Tilausmaksu ja kustannustenjakomalli

Liite 4.5.a Elsevier Tilausmaksut ja kustannustenjakomalli

Liite 4.5.b Elsevier Kustannustenjakomalli, tilausmaksu ja julkaisumaksu

Liite 5. OpenAPC-projektin tilannekatsaus

Liite 6a. Uusien aineistojen valinnan äänestystulos

Liite 6b Uusien aineistojen valinta